ਪੀ. ਵੀ. ਨਿਧੀਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ
ਬਨਾਮ
ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ
(ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 309 ਦੀ 2023)
ਅਪ੍ਰੈਲ 28, 2023
[ਐਸ. ਰਵੀਂਦਰ ਭਾਟ ਅਤੇ ਦੀਪਾਂਕਰ ਦੱਤਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਵਕਫ ਐਕਟ, 1995 – ਧਾਰਾ 5.2ਏ 2013 ਦੇ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੀ ਗਈ – ਦੰਡਾਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ – ਇਸ ਦਾ ਪਿੱਛੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ, ਜੇ ਰਿਟਰੋਸਪੈਕਟਿਵ ਹੈ – ਫੈਸਲਾ: ਨਹੀਂ – ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੰਡਾਤਮਕ ਸਟੈਚਯੂਟ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰੇ ਇੱਕ ਮਨਾਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ – ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 5.2ਏ ਉਹ ਕੇਸ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜਿੱਥੇ ਵਕਫ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਲੀਜ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਾਂ ਲੀਜਧਾਰੀ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ 2013 ਦਾ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ – ਸਟੈਚਯੂਟਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ।

ਵਕਫ ਐਕਟ, 1995 – ਧਾਰਾ 3(ਈਈ) 2013 ਦੇ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੀ ਗਈ – "ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਕਾਰੀ" – ਵਿਆਖਿਆ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਦੋਂ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਿਮਿਸਿਜ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਸੀ – ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ "ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਕਾਰੀ" ਬਣ ਗਏ ਜਦੋਂ ਸੋਧ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਇਆ – ਫੈਸਲਾ: ਨਹੀਂ – ਲੀਜਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ, ਦਾ ਸਮਾਂ ਖਤਮ ਹੋਣ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੈਧ ਖਤਮ ਹੋਣ, ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਲੀਜਧਾਰੀ "ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਕਾਰੀ" ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ – ਨਾ ਹੀ ਪਿਛਲੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਉਹ ਵਰਣਨ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 3(ਈਈ) ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹਨ – ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਹੋਣਗੇ; ਲੀਜਾਂ (ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ) ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਹੋਲਡ ਓਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਭਿਯੋਗ ਲਈ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ – ਇਸ ਵਿੱਚ "ਜਾਰੀ ਅਪਰਾਧ" ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸੁਝਾਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਬਦ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 472, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਅਰਥਾਤ ਜਦੋਂ 2013 ਦਾ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ – ਹੋਰਥਾਂ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤਾ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ – ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1973 – ਧਾਰਾਵਾਂ 472, 482 – ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਅਨੁਚਛੇਦ 21।

ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਮੁਹਾਵਰੇ – "ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਲੇਨਾਮਾ ਜਾਂ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਦਾ ਹੈ" ਵਿੱਚ ਸੈਕਸ਼ਨ 52ਏ, ਵਕਫ ਐਕਟ – ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ – ਵਕਫ ਐਕਟ, 1995 – ਸੈਕਸ਼ਨ 52ਏ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1.1 ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਾਕਾਰਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਕਫ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਕਫ ਐਕਟ, 1954 ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਹੀ ਤਾਰੀਖ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ)। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਇੰਟਰਪਲੀਡਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਹੋਈ, ਉਹ ਪ੍ਰਿਮਿਸਿਜ਼ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ; ਸੱਚਮੁੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਅਸਫਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਕ ਹੋਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਧਰੰਗ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਕਾਰੀਆਂ" ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ? [ਪੈਰਾ 21]

1.2 ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ, ਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੈਧ ਸਮਾਪਤੀਆਂ, ਅਤੀਤ

ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ "ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਕਾਰੀ" ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਾ ਹੀ ਅਤੀਤ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਛੱਡਣ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਧਰੰਗ ਹਨ, ਉਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 (ee) ਅਧੀਨ ਉਸ ਵਰਣਨ ਨੂੰ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਹੋਣਗੇ; ਕਿਰਾਏਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ (ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ), ਦੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜੋ ਹੋਲਡ ਓਵਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ "ਜਾਰੀ ਅਪਰਾਧ" ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਜ਼ਹਾਰ ਜੋ ਸੁਝਾਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਬਦ (ਸੈਕਸ਼ਨ 472 ਕ੍ਰ. ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ) ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋਰਥੋਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਨੁਚਛੇਦ 20(1) ਅਧੀਨ - ਇਕ ਨਤੀਜਾ ਜੋ ਸਹਿਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਪਾਠ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਪਹਿਲੂ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤਾਵਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਦੰਡਾਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਤੀਤ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਨਾਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸੈਕਸ਼ਨ 52ਏ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਫਰੇਜ਼ "ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਲੇਨਾਮਾ ਜਾਂ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਦਾ ਹੈ", ਨੂੰ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਬਜ਼ਾ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਜਾਰੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ, ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 52ਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਿੱਥੇ ਵਕਫ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੀਜ਼ਾਂ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ੀ 2013 ਦੀ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਰੀਰਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਛੱਡਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਸਾਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕੇਰਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਸੀਏਓ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਨਜ਼ਰ

ਰਾਓ ਸ਼ਿਵ ਬਹਾਦੁਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿੰਧਿਆ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ [1953] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1188 – ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਰਮੇਸ਼ ਗੋਬਿੰਦਰਾਮ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਐਲ.ਆਰਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਬਨਾਮ ਸੁਗਰਾ ਹੁਮਾਯੂੰ ਮਿਰਜ਼ਾ ਵਕਫ [2010] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 945; ਟੀ. ਬਰਾਈ ਬਨਾਮ ਹੈਨਰੀ ਅਹ ਹੋਏ [1983] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 905 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਿਕਿਊਰਿਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਐਕਸਚੇਂਜ ਬੋਰਡ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਅਜੈ ਅਗਰਵਾਲ [2010] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 70; ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਰਾਜਸਥਾਨ (2015) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 222 : [2015] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 435; ਕਨੈਯਾਲਾਲ ਚੰਦੁਲਾਲ ਮੋਨੀਮ ਬਨਾਮ ਇੰਦੁਮਤੀ ਟੀ. ਪੋਤਦਾਰ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ [1958] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1394 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਨਾਰਮਨ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਬਿਊਰੋ ਬਨਾਮ ਪੀ.ਐਸ. ਮੈਮਨ ਹਾਜੀ ਵਕਫ ਟ੍ਰੱਸਟ 2013 (4) ਕੇ.ਐਲ.ਟੀ. 606 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2010] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 70ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆਪੈਰਾ 11

[2015] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 435ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆਪੈਰਾ 11

[2010] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 945ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆਪੈਰਾ 14

[1953] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1188ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈਪੈਰਾ 18

[1983] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 905ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆਪੈਰਾ 19

[1958] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1394ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆਪੈਰਾ 20 ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਐਮ.ਸੀ. ਨੰਬਰ 5072 ਦੀ 2015 ਅਧੀਨ ਦੀਤੀ ਗਈ ਤਾਰੀਖ 03.03.2016.

ਸਮਿਥ ਬਸੰਤ, ਸੇਂਥਿਲ ਜਗਦੀਸ਼ਨ, ਮਨੂ ਏ., ਅਜ਼ਹਰ ਅਸੀਸ, ਸਈਦ ਮਰਜ਼ੂਕ ਬਾਫਕੀ, ਅਤੇ ਕੇ ਜੋਯ, ਆਲਿਮ ਅਨਵਰ, ਅਧਿਵਕਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ.

ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਇਹ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 482, ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕਾ ਕਾਰ "(ਕ੍ਰਿ. ਪੀ.ਸੀ.)" ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ, ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ

I

ਕਿ ਇੱਕ ਪੀ.ਐਮ. ਮੰਮੂ ਹਾਜੀ ਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਪਹਿਲਾਂ (1916 ਵਿੱਚ), ਆਪਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਬਿਊਰੋ" (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਬਿਊਰੋ") ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੋ ਨਗਰ ਨੰਬਰ VII/214 ਅਤੇ VII/215 ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਨਾਇਰ; ਇਹ ਬਿਊਰੋ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੱਕ ਪੀ.ਵੀ. ਸਾਮੀ ਨੂੰ ਬਿਊਰੋ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਬਿਊਰੋ 'ਪੰਚਾਂਗ' ਵਿੱਚ ਖਗੋਲੀ ਡਾਟਾ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਕਿ ਪੀ.ਐਮ. ਮੰਮੂ ਹਾਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਵਕਫ ਬਣਾਇਆ ਸੀ (ਓ.ਐਸ. ਨੰ. 130/ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ) ਟਰੱਸਟੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ। ਮੰਮੂ ਹਾਜੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪੂਰਨਤਾ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੰਮੂ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਟਰੱਸਟੀ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਪ੍ਰਮਿਸਿਸ ਲਈ ਕਿਰਾਇਆ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ 15.09.1973 ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਿਰਾਇਆ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮਾਲਕੀਅਤ ਦੇ ਪ੍ਰਮਿਸਿਸ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 30.03.1998 ਨੂੰ ਕੋਜ਼ੀਕੋਡ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਇੰਟਰਪਲੀਡਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁੰਸਿਫ ਜੱਜ (ਓਐਸ 147/2001)ਦੀ ਫਾਇਲ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤੀਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

4. ਬੋਰਡ ਦੇ ਸੀਈਓ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਈ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼, 2004 ਵਿੱਚ, ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ3$_{SUPERSCRIPT}$ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ (ਓ.ਐਸ. 13/2006) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਫਰਮ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਖਿਲਾਫ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਸਦੀ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ; ਪਰ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ4$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ, ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ਼ਤਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

5. ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ (ਓ.ਐਸ. ਨੰ. 22/2012) ਨੇ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰਾਹਤ ਮੰਗੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮੁੜ-ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਢਾਂਚਾਗਤ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਸੀ; ਇਹ ਰੋਕ ਟ੍ਰੱਸਟ/ਵਕਫ ਦੇ ਸੀਈਓ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੋ, ਅਰਥਾਤ,ਵਕਫ ਅਤੇ ਟ੍ਰੱਸਟ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਵਕਫ ਰੱਬ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਮਰਪਣ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਟ੍ਰੱਸਟ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਟ੍ਰੱਸਟੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਮੁੱਦਾ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ/ਵਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੇਰਲ ਹਾਈ

ਕੋਰਟ5SUPERSCRIPT ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ6SUPERSCRIPT ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਾਦੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਰੋਕ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਤੇ (ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ) ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ, “ਵਕਫ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਮੁਲਜ਼ਮ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਜੋ ਕਿ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ” ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ “ਉਲਝਣ ਭਰਿਆ” ਤੱਥ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 39, ਨਿਯਮ 1 ਅਤੇ 2 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

6. ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ, ਵਕਫ ਐਕਟ, 1995, ਨੂੰ 01.11.2013 ਤੋਂ ਅਸਰ ਨਾਲ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ। ਦੋ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋੜੇ ਗਏ। ਇੱਕ ਸੀ “ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਕਾਰੀ” ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ [ਧਾਰਾ 3 (ee)]:

“‘ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਕਾਰੀ’ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ, ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਜਾਂ ਨਿਜੀ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਕਫ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਕਿਰਾਇਆ, ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਮੁਤਵੱਲੀ ਜਾਂ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਜਾਂ ਸਮਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।”

“ਬੋਰਡ” ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: [ਧਾਰਾ 3 (ਸੀ)]:

“ਸੀ) “ਬੋਰਡ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਵਕਫ ਅਧੀਨ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1), ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਇੱਕ ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 106 ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਿਤ ਇੱਕ ਸਾਂਝਾ ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ”

ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਜੋੜੇ ਗਏ ਕੁਝ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਇੰਟਰ ਅਲੀਆ, ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 52A ਅਤੇ ਧਾਰਾ 54 ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“52A. (1) ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਅਸਥਾਈ ਜਾਂ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਚਲ ਜਾਂ ਅਚਲ ਸੰਪਤੀ ਜੋ ਕਿ ਵਕਫ ਸੰਪਤੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਲੀਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਲੀਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਕਫ ਸੰਪਤੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਬੋਰਡ ਵਿੱਚ ਵੇਸਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਏ ਬਿਨਾਂ।

(2) ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, 1973 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜਾਣਾ ਤਬ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਉੱਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ।

(4) ਮੈਟਰੋਪੋਲਿਟਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਕਲਾਸ ਦੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਏਗੀ।

54. ਵਕਫ ਸੰਪਤੀ ਤੋਂ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਹਟਾਉਣਾ।—(1) ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਮਿਲਣ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ, ਇਮਾਰਤ, ਥਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਪਤੀ ਜੋ ਕਿ '[ਵਕਫ] ਸੰਪਤੀ' ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੈ, ਉੱਤੇ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਤੇ ਇਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਨ ਬਣਾਏਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਹਟਾਉਣ ਲਈ

ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਹੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਇਕ ਕਾਪੀ ਸਬੰਧਤ ਮੁਤਵੱਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜੇਗਾ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(3) ਜੇਕਰ, ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਐਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਇਕ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਚਾਰਧੀਨ ਸੰਪਤੀ ਵਕਫ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਵਕਫ ਸੰਪਤੀ ਉੱਤੇ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ, ਇਮਾਰਤ, ਥਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਵਕਫ ਦੇ ਮੁਤਵੱਲੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(4) ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਉੱਤੇ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ, ਇਕ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਵਕਫ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਦੁਆਰਾ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਵਕਫ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਿੱਸੇ ਉੱਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਇਕ ਕਾਪੀ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਏਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(5) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਪੰਜਾਹ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਉਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਕਫ ਸੰਪਤੀ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਕਫ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

7. ਵਕਫ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 2013 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ, ਧਾਰਾ 1 (2) ["ਇਹ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਗਜਟ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ"] ਦੇ ਗੁਣ ਦੁਆਰਾ 01.11.2013 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਕਲਾਸ ("ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ.") ਕੋਜ਼ੀਕੋਡ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਕਾਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 52ਏ ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਭਿਯੋਗ ਲਈ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਪਣੇ ਇੰਟਰਪਲੀਡਰ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਅਰਥਾਤ ਸੀ.ਐਸ. 147/2001 ਵਿੱਚ, ਕਿਰਾਇਆ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕੇਰਲਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਕ੍ਰਿ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ "ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਕਾਰੀ" ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇਦਾਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਿਵਲ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

8. ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ, "ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਕਾਰੀ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕੱਢ ਕੇ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 52ਏ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ, ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"4. ਜਦੋਂ ਇਸ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3(ਈਈ) ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ 'ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਕਾਰੀ' ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤੱਤ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਣ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 52ਏ(1) ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 52ਏ (3) ਅਨੁਸਾਰ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਬੋਰਡ

ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਥੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ। ਸੰਜਾਣਾ ਕੇਵਲ ਬੋਰਡ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਹੀ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ, ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਖਿਲਾਫ ਅਭਿਯੋਗ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਅਕਾਲ ਸਮਾਪਤੀ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

9. ਸ੍ਰੀ ਆਰ. ਬਸੰਤ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵੱਡੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮਿਨਲ ਜੁਰਿਸਪ੍ਰੂਡੈਂਸ ਦਾ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਦੰਡਾਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ, ਅਰਥਾਤ ਧਾਰਾ 52ਏ ਨੇ "ਵਕਫ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣਾ" ਇੱਕ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਪਰ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਬਜ਼ਾ 1916 ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਕਫ ਐਕਟ ਅਤੇ ਸੋਧ ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ। ਇਸ ਲਈ, ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ।

10. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਪਿਛਲੇ ਲੀਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ, "ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਕਾਰੀਆਂ" ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਸੋਧ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਵਿਰੋਧੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਇਹ ਵੈਧ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਇਕ ਸਦੀ ਲਈ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਿਮਿਸਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ, ਉਹ 2013 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਆਉਣ 'ਤੇ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਕਾਰੀ ਬਣ ਗਏ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੋ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 54 ਹੈ; ਇਹ ਬੇਦਖਲੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਕਾਰੀਆਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 20 (1) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਸੈਕਸ਼ਨ 52ਏ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੀ ਚਾਲ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੇ ਲੇਖ 20 (1) ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ।

11. ਮਿਸਟਰ ਹੈਰਿਸ ਬੀਰਨ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ, ਨੇ 2013 ਦੇ ਵਕਫ ਐਕਟ ਦੀ ਸੋਧ 'ਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 52ਏ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਤਰਕ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਇਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਮੁੜ-ਵਿਰੋਧੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ, ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਿਕਿਊਰਿਟੀਜ਼ & ਐਕਸਚੇਂਜ ਬੋਰਡ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਅਜੈ ਅਗਰਵਾਲ(ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ “ਅਜੈ ਅਗਰਵਾਲ”) ਅਤੇ ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਸਟੇਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਚੂੰਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਸੋਧ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

12. ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰੀਮਾਈਸਿਜ਼ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਬੋਰਡ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ 15.09.1973 ਨੂੰ 11 ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਟਰੱਸਟੀ ਸ੍ਰੀ ਕੇ. ਵੀ. ਕੁਨਹਮਮਦ ਕੋਯਾ ਵੱਲੋਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੰਬਰ 2/1976 ਮਿਤੀ 09.09.1978 ਅਨੁਸਾਰ ਗਲਤ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਪਿਛਲੇ 40 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਕਫ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਿੱਚ “ਨੇਰਮਨ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਬਿਊਰੋ” ਨਾਮਕ ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਚਿੰਤਾ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਲਈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਕਫ ਐਕਟ, 1995 ਦੀ ਧਾਰਾ 56 ਅਨੁਸਾਰ, ਵਕਫ ਦਾ ਮੁਤਵੱਲੀ/ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਟਰੱਸਟੀ ਬਿਨਾਂ ਬੋਰਡ ਦੀ ਪੂਰਵ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

13. ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 472 ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਇੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਦੰਡਾਤਮਕ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਿਆ, 2013 ਦੇ ਸੋਧ ਅਧੀਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਚਛੇਦ 20 (1) 'ਤੇ

ਨਿਰਭਰਤਾ ਗਲਤ ਹੈ।

III

14. ਵਕਫ ਐਕਟ, 1954 ਵਕਫ ਐਕਟ, 1995 ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਗਾਊ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਮੇਸ਼ ਗੋਬਿੰਦਰਾਮ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੁਆਰਾ ਐਲ.ਆਰਜ਼. ਬਨਾਮ ਸੁਗਰਾ ਹੁਮਾਯੂੰ ਮਿਰਜ਼ਾ ਵਕਫ10$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ 1995 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ

"ਵਕਫਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਕਫ ਐਕਟ, 1954 ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਕਫ ਬੋਰਡਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਕਫਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਖਾਮੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਜੋ 1954 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਵਿੱਚ ਦੇਖੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਬਾਰ-ਬਾਰ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਲਈ ਉੱਠਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਜਵਾਬ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ, ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਵਕਫਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਵਕਫ ਐਕਟ 1995 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਉਣਾ ਪਿਆ।

1995 ਦੇ ਐਕਟ ਦਾ ਅਧਿਆਇ I ਪਰਿਚਯਾਤਮਕ ਵਰਗੀਕਰਣ ਵਰਗੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ, ਸਿਰਲੇਖ, ਵਿਸਤਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ II ਵਕਫਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਸਰਵੇਖਣ, ਵਕਫਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਵਕਫਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ III ਕੇਂਦਰੀ ਵਕਫ ਕੌਂਸਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਧਿਆਇ IV ਬੋਰਡਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ V, VI ਅਤੇ VII ਵਕਫਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਦੇ ਵਿੱਤ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਧਿਆਇ VIII, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਹੋਰ ਵੱਧ ਜੁੜਿਆ ਹੈ, ਨਿਆਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਰਣੈ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ IX ਇੱਕ ਫੁਟਕਲ ਹੈ ਅਧਿਆਇ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਵਕਫ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਅਤੇ ਸਥਾਪਨਾ ਵਰਗੇ ਬੋਰਡ।"

15. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੇ ਅਸਫਲ ਪ੍ਰਯਾਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘੱਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਕਿ 2013 ਦਾ ਸੋਧ ਨੂੰ ਮੁੜ-ਵਿਰੋਧੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 20 (1) ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ। ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁੜ-ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦਾਹਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵਿਵਹਾਰ (ਕਬਜ਼ਾ ਛੱਡਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੀਮਿਸਿਜ਼ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ) ਇੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਉਹ 2013 ਦੇ ਸੋਧ ਅਤੇ ਅਜੈ ਅਗਰਵਾਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਨੁਪਾਤ ਉੱਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸੋਧ ਅਨੁਚਛੇਦ 20 (1) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। 2013 ਦੇ ਸੋਧ ਲਈ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਵਕਫ ਐਕਟ, 1995, [ਜਿਸ ਨੇ ਵਕਫ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1984 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਦਲਿਆ] 1 ਜਨਵਰੀ, 1996 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ। ਐਕਟ ਔਕਾਫ ਦੇ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਐਕਟ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਵਿਆਪਕ ਭਾਵਨਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਔਕਾਫ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਅਸਰਦਾਰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

2. ਭਾਰਤ ਦੀ ਮੁਸਲਿਮ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸਥਿਤੀ ਉੱਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ (ਜਿਸਨੂੰ ਸਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ 17 ਨਵੰਬਰ, 2006 ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਐਕਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ

ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਵਕਫ ਕੌਂਸਲ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਕਫ ਬੋਰਡਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ, ਵਕਫ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਖਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਸਰਦਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੀਮਤੀ ਵਕਫ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਚਿਤ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਕਫ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਕਫ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਉੱਤੇ ਜੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਜ ਵਕਫ ਬੋਰਡਾਂ ਅਸਰਦਾਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਵਕਫ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੋਣ। ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਧਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੂਰਾ ਸਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾਵੇ ਜੋ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਕਫ ਸੰਪਤੀਆਂ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਵਕਫ ਉੱਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਸਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤੀਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਜ ਸਭਾ ਨੂੰ 4 ਮਾਰਚ, 2008 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਕਫ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬੱਧ ਸਰਵੇਖਣ, ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣ, ਕੇਂਦਰੀ ਵਕਫ ਕੌਂਸਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਅਸਰਦਾਰ ਅਤੇ ਅਰਥਪੂਰਨ ਸਰੀਰ ਬਣਾਉਣ, ਵਕਫ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਆਦਿ ਸਬੰਧੀ ਵਿਆਪਕ ਸੋਧਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਆਪਣੀ ਨੌਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜੋ ਰਾਜ ਸਭਾ ਨੂੰ 23 ਅਕਤੂਬਰ, 2008 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਸਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੁਝ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਵਕਫ ਉੱਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਸਦੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਵਕਫ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਵਿਚਾਰਿਆ। ਐਕਟ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਤਧਾਰਕਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਲ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਮੁਸਲਿਮ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਬੋਰਡ, ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਰਾਜ ਵਕਫ਼ ਬੋਰਡਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ।

16. ਅਜੇ ਅਗਰਵਾਲ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ, ਪੀੜਤ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੰਡ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਤੋਂ ਅਤੇ ਸਿਕਿਊਰਿਟੀਜ਼ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ; ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸਿਕਿਊਰਿਟੀਜ਼ ਖਰੀਦਣ, ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੀ ਮਨਾਹੀ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ "ਅਪਰਾਧ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ, 1897 (ਅਰਥਾਤ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਛੱਡਤ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ) ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਸਿਕਿਊਰਿਟੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੋਂ ਸੀਮਿਤ ਮੁਅੱਤਲੀ ਨੂੰ "ਅਪਰਾਧ" ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਐਨ) ਕ੍ਰ. ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ:

“2. (n) ‘ਅਪਰਾਧ’ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਚੂਕ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕੈਟਲ-ਟ੍ਰੈਸਪਾਸ ਐਕਟ, 1871 (1 ਦੇ 1871) ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।”

ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਰਹਿਤ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 52ਏ ਇੱਕ ਦੰਡਨੀਯ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹੈ; ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਜੇਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ; ਅਪਰਾਧ ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਹੈ, ਕ੍ਰ. ਪੀ.ਸੀ [ਧਾਰਾ 52ਏ (2)] ਵਿੱਚ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ।

21953 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1188 @ 1198. ਮੁੜ ਵਾਪਸ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਨਿਆਇਕ ਅਤੇ ਅਨਿਉਚਿਤ ਹੈ।”

19. ਇਸੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟੀ. ਬਰਾਈ ਬਨਾਮ ਹੈਨਰੀ ਅਹ ਹੋਏ13$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ:

“22. ਕੇਵਲ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੀ ਅਨੁਚਿੱਤ ਹੈ ਅਨੁਚਿੱਤ ਧਾਰਾ 20(1) ਅਧੀਨ ਹੈ। ਧਾਰਾ 20(1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਬੰਦੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਬ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਦੰਡ

ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨਵੇਂ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਨਾ ਹੀ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਵਧਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਸੋਧ ਐਕਟ ਧਾਰਾ 16(1)(ਅ) ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਣ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਘਟਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਲਾਭ ਕਿਉਂ ਨਾ ਮਿਲੇ। ਲਾਭਕਾਰੀ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਸੌਖੀ ਅਕਲ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਸਮਝ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕੋਕ ਦੀ ਸਟੈਚਿਊਟ ਲਾਅ, 7ਵੀਂ ਐਡੀ., ਪੰਨਾ 388-89 ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੇਠਲਾ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿੱਚ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ:

‘ਇੱਕ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਜਿਹੇ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। “ਹਰ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ...” ਚੇਜ਼, ਜੇ., ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਮਾਮਲੇ ਕਾਲਡਰ ਬਨਾਮ ਬੁੱਲ [ਕਾਲਡਰ ਬਨਾਮ ਬੁੱਲ, 1 ਐਲ ਐਡ 648 · 3 ਯੂਐਸ 386 (1798)] ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ

“ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਹਰ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਰ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਥਾਪਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਜਾਂ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨਿਆਇਕ ਅਤੇ ਦਬਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਇਹ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਆਮ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਸਿਵਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਸਮੁਦਾਇਕ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਲਾਭ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ: ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭੁੱਲ ਜਾਣ ਜਾਂ ਮਾਫੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ। ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੋਨੋਂ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਪਰ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਕੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਜੋ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨੂੰ ਨਰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਉਹ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਦੇ ਹਨ.... ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਾਸੂਮ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਜੋਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ।" (ਐਲ ਐਡ ਪੰ. 650)"

20. ਕਨੈਯਾਲਾਲ ਚੰਦੂਲਾਲ ਮੋਨੀਮ ਬਨਾਮ ਇੰਦੁਮਤੀ ਟੀ. ਪੋਦਾਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ;14$_{SUPERSCRIPT}$ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਬੰਬਈ ਰੈਂਟਸ ਹੋਟਲ ਅਤੇ ਲੈਜਿੰਗ ਹਾਊਸਿਜ਼ ਰੇਟਸ ਕੰਟਰੋਲ ਐਕਟ 57 ਦੇ 1947 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24(1)(4) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ:

"24. (1) ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਲਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਤਰਫੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਉਚਿਤ ਜਾਂ ਪਰਯਾਪਤ ਕਾਰਨ ਦੇ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਗ੍ਹਾ ਸਬੰਧੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਪਲਾਈ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਕੱਟ ਜਾਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।"

ਸੈਕਸ਼ਨ 25 (4) ਨੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੈਦ, ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਮਾਲਕ ਨੇ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੁਵਿਧਾ, ਭਾਵ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟਾਈਟਲ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਡਿਫਾਲਟ ਕਾਰਨ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। 1953 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੋਧ ਦੁਆਰਾ, ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆ ਜੋੜੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਚੁੱਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 24 ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਾਇਤਵ (ਸੁਵਿਧਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦਾ) ਵਜੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤਾ, ਐਨੈਕਟਮੈਂਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ:

"ਕੀ ਇਹ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਪਲਾਈ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ, ਭਾਵੇਂ ਕਿਨ੍ਹੀਂ ਵੀ ਦੂਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ, "ਮਾਣੀ" ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ "ਮਾਣੀ" ਗਈ ਹੋਵੇ? ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮਾਨ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸੀ। ਸਾਡੇ

ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਸ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਪਲਾਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇ।"

[1958] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1394. ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਸੀ। ਜੇਕਰ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਦੂਰ ਦੇ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ, ਭਾਵ, ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, "ਮਾਣਿਆ" ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਮਾਲਕ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਦੰਡਨੀਯ ਨਾ ਹੋਵੇ; ਪਰ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੰਡਨੀਯ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪਿਛੋਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਇਹ ਮਨਸ਼ਾ ਸੀ — ਇੱਕ ਮਨਸ਼ਾ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 20(1) ਦੇ ਨਿ□ੇਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।"

21. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿਗ਼ ਇਹ ਨਾਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵਕਫ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਬਜ਼ਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ; ਯਹਾਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਕਫ ਐਕਟ, 1954 ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ (ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਹੀ ਤਾਰੀਖ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ)। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਇੰਟਰਪਲੀਡਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਹੋਈ, ਉਹ ਪ੍ਰਿਮਿਸਿਜ਼ ਨੂੰ ਹੋਲਡ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ; ਸੱਚਮੁੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸਫਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੰਬਿਤ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ- ਪਿਛਲੀ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ- ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿਵਾਦ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਕਾਰੀਆਂ" ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ?

22. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ, ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣਾ, ਜਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੈਧ ਖਤਮ ਹੋਣ, ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ, ਨੂੰ (ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ) ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਲੀਜ਼ਧਾਰੀ "ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਕਾਰੀ" ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਾ ਹੀ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਵਿਵਾਦ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਲੰਬਿਤ ਕਬਜ਼ਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਧਾਰਾ 3 (ee) ਅਧੀਨ ਉਸ ਵਰਣਨ ਨੂੰ ਫਿੱਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਹੋਣਗੇ; ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਵੈਧਤਾ (ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ) ਦੀ ਅਦਾਲਤੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਹੋਲਡ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ "ਜਾਰੀ ਅਪਰਾਧ" ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸੁਝਾਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਟਰਮ (ਧਾਰਾ 472 ਕ੍ਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਵਿੱਚ ਉਲਲੇਖਿਤ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਭਾਵ, ਸੋਧ 013 ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਹੋਰਥਲ ਕਰਨਾ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਤਰਫ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਜਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਨੁਚਛੇਦ 20 (1) ਅਧੀਨ- ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਜੋ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਸਾਫ ਪਾਠ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤਾਵਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਝਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਦੰਡਾਤਮਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਜੋ ਅਤੀਤ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ੇਧਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 52A ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਵਾਕ "ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਛੋੜਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ", ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਹ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਬਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਜਾਰੀ ਕਬਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 52A ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਿੱਥੇ ਵਕਫ ਸੰਪਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੀਜ਼ਾਂ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਾਂ ਲੀਜ਼ਧਾਰੀ, 2013 ਦੀ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਸਰੀਰਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਨਾਗਰਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

23. ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ 27.10.2020 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਨਾਲ, ਕੇਰਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਸੀਈਓ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਜ਼ਰਥੇਠ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਖੋਜ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਇੱਕ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਕਾਰੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਤਾਜ਼ਾ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ, ਵਕਫ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ:

“ਜੇ ਮੰਮੂ ਹਾਜੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਵਕਫ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਕਫ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਖਤਮ

ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਇੱਕ ਅਤਿਕ੍ਰਮਣਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁੱਦੇ O.S. ਨੰਬਰ 22/2012 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।"

24. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਫੈਸਲਾ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ; ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਖਰਚੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ
(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਰੂਪਾਂਸ਼ੀ ਵਿਰਾਂਗ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ.)

ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate